

Epävirallisen maatalousministerikokouksen 15.-17.6.2025 kokousraportti

Kokous

Epävirallinen maatalousministerikokous 15.-17.6.2025 Varsovassa

EU:n maatalousministerit kokoontuivat epäviralliseen maatalousministerikokoukseen Varsovaan 15.-17.6.2025. Kokouksen aiheena oli ”Sukupolvenvaihdokset maatalouden innovaatioiden ja modernisaation pohjana.”

Keskustelussa jäsenvaltioiden ministerit näkivät nuorten kannustamisen maatalousalalle olevan kohtalonkysymys alan selviytymisen sekä ruokaturvan takaamisen näkökulmasta. Monet totesivat, että nuoret ovat avoimempia ottamaan käyttöön uutta teknologiaa ja uusia innovaatioita, mikä edistää maatalousalan kilpailukykyä. Toisaalta uuden teknologian ja innovaatioiden käyttö voi myös houkutella nuoria alalle. Monet totesivat, että nuoret tarvitsevat selkeän tulevaisuudennäkymän, ennustettavia ja vakaita tuloja, sekä mahdollisuutta yhdistää työ ja vapaa-aika. Myös maaseudun laadukkaiden palvelujen saatavuus ja toimiva infrastruktuuri nähtiin tärkeiksi elementeiksi.

Koska kyseessä oli epävirallinen maatalousministerikokous, kokouksessa ei tehty päätöksiä. Komissio julkaisee sukupolvenvaihdosstrategian myöhemmin tänä vuonna.

Puheenjohtaja totesi, että sukupolvenvaihdokset eivät ole vain tarpeellisia, vaan maatalouden ja maaseudun kehittämisen perusta. Modernisaatio ja innovaatiot edistävät alan kilpailukykyä, ja niille tulee olla avoin. Nuoret ovat avoimempia maatalouden innovaatioille ja modernisaatioille. Nuoria viljelijöitä tulee rohkaista pysymään maataloilla, ja heille pitää pystyä tarjoamaan hyvä elämä ja hyvät palvelut maaseudulla. Viljelijöiden kannustamiseksi alalle täytyy olla myös maata ja rahoitusta saatavilla nykyistä paremmin.

Puheenjohtajavaltio on laatinut seuraavat kysymykset epävirallisen maatalousministerikokouksen keskusteluun:

1. Miten sukupolvenvaihdokset voivat vaikuttaa innovaatioiden toteuttamiseen ja miten innovaatioilla voidaan edistää maatalouden sukupolvenvaihdoksia?
2. Miten nuoria voidaan kannustaa jäämään tai asettumaan maaseudulle ja aloittamaan työ maataloudessa? Mitkä toimenpiteet ovat vaikuttavimpia?

Puolan tiedeakatemian edustaja alusti, että sukupolvenvaihdoksia, modernisaatiota ja innovaatioita tarvitaan, kun ruokajärjestelmässä tehdään siirtymää kestävämpään suuntaan. Ilmastomuutoksesta ja geopoliittisesta tilanteesta johtuvat muutokset vaikuttavat myös sektoriin. On riski, että ilman nuorten viljelijöiden tuloa alalle menetetään kilpailukykyä ja innovaatiopotentiaalia. Nuorten viljelijöiden alalle tulossa on esteitä, kuten alan matalampi tulotaso ja riittämättömät palvelut maaseudulla. Tulevaisuudessa tilat voivat olla monialaisia ja viljely voitaisiin yhdistää ekosysteemipalvelujen tuottamiseen. Yksi kolmasosa tiloista on naisten johtamia tiloja, ja naisten tarpeet pitää ottaa huomioon. Maaseudulla täytyy olla hyvät olosuhteet elämälle ja työlle. Tarvitaan uusia teknologisia ratkaisuja, living labseja ja testimaatiloja, joissa voidaan testata automatisaatiota ja robotiikkaa, ja nuoret viljelijät tulee osallistaa tähän työhön.

COPA edustaja sanoi, että EU:n tulee taata ruokaturva ja ruokaturvallisuus, sekä reilut ilmasto- ja ympäristötoimet. EU:n tulee myös luoda elämää maaseutualueille ja taata viljelijöille oikeudenmukaiset tulot, erityisesti nuorille. Alan matalampi tulotaso on haaste, ja nuoret saattavat vaihtaa alaa sen vuoksi. Lähivuosina iso osa viljelijöistä eläköityy, ja on tärkeää saada nuoria alalle. Yhteisen maatalouspolitiikan vahvan rahoituksen takaaminen on tärkeää. Pitää tehdä yhdessä töitä hyvän tulevaisuuden varmistamiseksi viljelijöille.

COGECA edustaja sanoi, että nuorten houkuttelevuus alalle alkaa omista asenteistamme. Jos keskitytään vain negatiivisiin puoliin, miksi nuoret olisivat halukkaita tulemaan alalle. On tärkeää pitää yllä positiivista kuvaa tulevaisuudesta. Hyvä tulotaso ei ole tarpeeksi vaan tuottavuus on myös tärkeää. Nuoria viljelijöitä tulee auttaa ja tarjota ohjausta.

CEJA:n edustaja sanoi, että EU:ssa on ihmisiä, jotka haluavat viljellä, mutta samalla he tarvitsevat myös riittävän tulotason. Monet muut alat voivat tarjota paremman tulotason ja vähemmän riskejä. Nuorten kannustamiseksi maatalousalalle CEJA näkee, että yhteisen maatalouspolitiikan ehdotuksen tulee olla linjassa sukupolvenvaihdon edistämisen kanssa. Tarvitaan kunnianhimoista rahoitusta ja korvamerkitty rahoitus sukupolvenvaihdoksille ja nuorille tuottajille. Pitää tehdä yhteistyötä ja jakaa parhaita käytänteitä yli rajojen. Myös uusia toimia tarvitaan.

Parlamentin maatalousvaliokunnan varapuheenjohtaja totesi, että keskustelu käydään juuri ennen ehdotuksia yhteisestä maatalouspolitiikasta ja rahoituskehiksestä. Parlamentti on jo aloittanut työn, ja on tekemässä oma-aloitemietintöä yhteisestä maatalouspolitiikasta vuoden 2027 jälkeen. Viljelijät ikääntyvät, ja maaseudun heikot palvelut ja alan heikko tulotaso ovat uhka maatalouden tulevaisuudelle EU:ssa. On tärkeää, että nuoria rohkaistaan alalle. Innovaatiot tekevät alasta houkuttelevamman. Nuorten kohtaamia esteitä alalle tulossa ovat maa-alan ja rahoituksen saatavuus ja matalampi tulotaso. Ratkaisuina voisi olla maan vuokraaminen sen saatavuuden helpottamiseksi ja uusi eläkejärjestelmä. Jäsenmaiden tulee myös kansallisesti varmistaa maan ja lainojen saatavuus nuorille.

Komissaari Hansen totesi, että aihe on tärkeä ja ajankohtainen, nuorten saaminen alalle on välttämättömyys alan tulevaisuudelle. Sukupolvenvaihdokset ja nuorten saaminen alalle ovat prioriteetti maataloussektorille. Nuoret kehittävät innovaatioita ja ovat monesti ensimmäisenä ottamassa käyttöön uusia käytäntöjä. Yhteisen maatalouspolitiikan toimet eivät ole ainoita tukikeinoja viljelijöille, vaan myös olosuhteet maaseudulla vaikuttavat alan houkuttelevuuteen. Työn ja vapaa-ajan yhdistäminen pitää mahdollistaa myös maaseudulla, ja maaseudulla tulee olla riittävästi tarpeellisia palveluja. Hansen korosti, että yhteisen maatalouspolitiikan lisäksi täytyy katsoa muitakin politiikan aloja ja keinoja tukea nuoria viljelijöitä ja edistää sukupolvenvaihdoksia. Monta asiaa voidaan tehdä EU-tasolla, mutta monet toimet ovat myös kansallisia, kuten eläkejärjestelmät.

Keskustelussa ministerit näkivät nuorten saamisen maatalousalalle olevan kohtalonkysymys alan selviytymisen ja kilpailukyvyyn sekä ruokaturvan takaamisen näkökulmasta. Vastauksena ensimmäiseen kysymykseen monet totesivat, että nuoret ovat usein avoimia ottamaan käyttöön uutta teknologiaa ja uusia innovaatioita, mikä edistää maatalousalan kilpailukykyä. Keskustelussa jotkut totesivat myös, että toisaalta uusi teknologia ja innovaatiot voivat myös houkutella nuoria tulemaan alalle.

Toisen kysymyksen osalta monet jäsenvaltiot totesivat, että nuorten houkuttelemiseksi alalle tarvitaan selkeitä tulevaisuudennäkymiä, ennustettavia ja vakaita tuloja, sekä mahdollisuutta yhdistää työ ja vapaa-aika. Myös laadukkaiden palvelujen saatavuus ja infrastruktuuri ovat tärkeässä osassa siinä, kun nuoria houkutellaan jäämään tai muuttamaan maaseudulle. Monet totesivat, että maan hankinnan ja rahoituksen saamisen haasteet ovat yksi suurimmista esteistä nuorten tulemiseen alalle, ja haasteeseen vastaamiseksi tulisi löytää ratkaisuja. Jotkut jäsenvaltiot nostivat puheenvuorossaan esiin yhteisen maatalouspolitiikan vahvan toisen pilarin merkityksen nuorten viljelijöiden tukemiseksi. Nuorten tukemisen lisäksi jotkut jäsenvaltiot näkivät tärkeäksi tukea myös naisia maatalousalalle tulemisessa ja jäämisessä.

Suomi totesi puheenvuorossaan, että nuoremmat viljelijät ovat usein edellisiä sukupolvia koulutetumpia sekä innovaatio- ja teknologiamyönteisempiä. Suomi painotti, että maatalouden kannattavuus on avainasemassa uusien tuottajien saamisessa alalle. Maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan ja

maaseudun palvelujen kehittäminen on tärkeää, jotta maaseutualueiden elinvoimaisuus voidaan turvata. Viljelijöiden on myös pystyttävä kasvattaa lapsia ja yhdistää maatalous ja perhe. Suomi korosti puheenvuorossaan myös maatilojen investointimahdollisuuksien välttämättömyyttä. Sukupolvenvaihdosten lisäksi tulisi puhua myös omistajanvaihdoksista, mikä käsitteenä kattaisi maatilojen sukupolvenvaihdosten lisäksi muut yritysten omistus- ja omistussuhteiden järjestelyt. Lisäksi on tärkeää, että maatalousalan arvostus kasvaisi ja ilmapiiri saataisiin myönteisemmäksi.

Komissaari Hansen totesi, että on tärkeää koota tietoa ja katsoa tilannetta eri maissa. Maatalousalan tulevaisuus pitää varmistaa. Hansen totesi myös, että jos viljelijä saa nuorena lapsia, lapset eivät enää ole nuoria viljelijöitä, kun vanhempi eläköityy, ja tähän tulee löytää ratkaisuja. Rahan lisäksi tarvitaan myös palveluja maaseudulle. Työn ja vapaa-ajan tasapaino tulee mahdollistaa. Komissio esittelee syksyllä sukupolvenvaihdosstrategian ja tämä keskustelu toimii syötteenä siihen.

Puheenjohtaja kiitti puheenvuoroista ja totesi, että nuoret viljelijät ovat avaintekijä maatalousalan tulevaisuudelle. Innovatiivisia ratkaisuja tarvitaan. Toimia ei voi tehdä pelkästään yhteisen maatalouspolitiikan alla, vaan tarvitaan muitakin ratkaisuja. Maaseutualueiden tulee olla houkuttelevia, jotta nuoret haluavat asua maaseudulla. Nuoret tarvitsevat maata ja rahoitusta yritystoiminnan aloittamiseen. Sukupolvenvaihdokset eivät ole vain haaste, vaan myös mahdollisuus edistää digitaalista siirtymää ja innovaatioita. Nuoret voivat toimia muutoksen johtajina.

Suomen edustajat

Ministeri Essayah, ea Mattila, Kaila, Muroma (MMM); Valonen (EUE)

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja "CONCEPT NOTE - Introductory material for discussion at the informal meeting of EU agriculture ministers (Warsaw, 15-17 June 2025) on the topic of 'Generational renewal as a basis for innovation and modernisation in agriculture'."

Liitteet -

Viite -